

L. Vuyck, *Prodromus florae batavae*, I, 4, ed. altera, Groningen, 1916.
 V. Westhoff, *Fytocoenologie*. In: *E.N.S.I.E.*, dl. VI, p. 143—149, 1949.
 V. Westhoff, *De verarming van flora en vegetatie*. In: *Vijftig jaar natuurbescherming in Nederland* p. 151—186, 1956.
 V. Westhoff, *Het onderzoek naar de verspreiding en de oecologie van zeldzame soorten van hogere planten*. *Kruipnieuws*, 19, 1, p. 2—10, 1957.
 V. Westhoff, *Biotische factoren*. In: *Het milieu van onze gewassen*, den Haag, 1958.
 V. Westhoff, J. W. Dijk, H. Passchier en G. Sissingh, *Overzicht der plantengemeenschappen in Nederland*. 2e druk, Amsterdam, 1946.
 V. Westhoff & P. Leentvaar, *Onderzoek en natuurbehoud*. *De Levende Natuur*, 60, p. 271—274, 1957.
 V. Westhoff & M. F. Mörzer Bruijns, *De groeiplaats van Scirpus americanus Pers. op het Groene Strand bij West-Terschelling*. *Acta bot. neerl.* 5 (4), p. 344—354, 1956.

VOGELVANGST MET NYLONNETTEN

(Mededeling nr. 6 van de Vogelwerkgroep Wageningen)

J. J. F. E. DE WILDE en J. W. WOLDENDORP,

met medewerking van D. PETTE.

Aan het begin van dit jaar werd een honderdtal netten van Japanse makelij in Nederland ingevoerd voor het vangen van vogels in het kader van het ringonderzoek. Hoewel onze ervaringen nog te gering zijn, om een definitief oordeel over deze netten te kunnen uitspreken, kan toch wel gezegd worden, dat zij onder bepaalde omstandigheden een welkome aanvulling vormen op de reeds bestaande vangmethoden.

Het principe van deze netten doet sterk denken aan dat van de hier te lande reeds lang bekende staltnetten, die gebruikt werden voor het vangen van wadvogels. Het betreft hier een los net van 6 bij 3 meter, met een maaswijdte van 2 bij 2 cm, vervaardigd van dun, donker gekleurd nylon. Het net wordt los opgehangen aan vier horizontale draden, die tussen twee verticale staken zijn gespannen, en in het veld neergezet; het werkt dan als volgt. Vliegt een vogel tegen het in verticale richting niet strakgespannen net, dan wordt zijn vaart afgeremd en hij valt in de door zijn gewicht gevormde zak, die van boven door één van de horizontale draden wordt afgesnoerd, terwijl kleinere vogels zich verder in de mazen verwarren (fig. 1). Speci-

aal blijkt het mogelijk met deze methode soorten te vangen, die men op andere wijze moeilijk levend in handen kan krijgen.

Bij het gebruik van deze netten dient men een aantal voorzorgen te nemen.

Voor alles is het nodig de netten zo weinig mogelijk te doen opvallen. Hoewel van zeer dun nylon vervaardigd, zijn zij onder velerlei omstandigheden toch voor vogels zichtbaar. In het vrije veld zijn zij dan ook tegen een lichte achtergrond volkomen onbruikbaar. Op Terschelling is getracht met deze netten op het wad steltlopers te vangen, doch de vogels zagen de netten van verre en meden ze dientengevolge.

Ook als de zon op de netten schijnt, of indien er waterdruppels in hangen, zien de vogels de netten vaak. De netten kunnen daarom het best opgesteld worden tussen struikgewas tegen een donkere achtergrond. Zeer geschikt is bv. de opstelling langs een bossage of aan het einde van een haag, doch ook dan worden de netten door de vogels gemedend, wanneer zij deze op een afstand van enige meters onbemerkt kunnen zien. Bij het plaatsnemen, of aan het einde van een haag, loodrecht op die haag, boekten wij vaak goede vang-

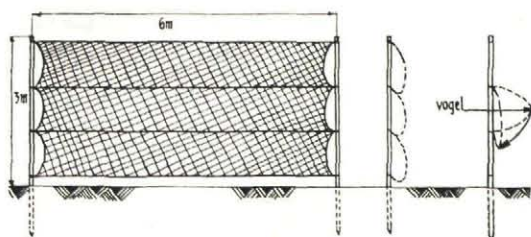

Fig. 1. De opstelling van het net; links van voren, rechts van ter zijde gezien.

sten van kleine zangers en lijsterachtigen, door deze hagen stelselmatig af te drijven. Belangrijk is ook de kleur van de staken, waaraan de netten bevestigd zijn. Deze dienen zoveel mogelijk aan de omgeving te zijn aangepast. Bij het gebruik van lichtgekleurde stokken werd geconstateerd, dat de vogels met een boog om het net heen vlogen, ook onder omstandigheden, dat de netten zelf absoluut onzichtbaar waren, zoals bv. in de schemering.

De netten werden op Terschelling in de periode van 21 tot 28 september 1957 tijdens de najaarstrek enige dagen opgesteld in een gebied met vogelrijke hagen (fig. 2). De volgende soorten werden hier gevangen:

Pimpelmees	Zwartkopje
Beflijster	Tuinfluitier
Merel	Fitis
Gekraagde roodstaart	Spreeuw
Roodgesterd blauwborstje	Vink
Roodborst	Geelgors
Sprinkhaanrietzanger	Rietgors
Bosrietzanger	

In het vrije veld, tegen een achtergrond van duinen, werden twee Tapuiten gevangen.

De resultaten wettigen de veronderstelling, dat het mogelijk zal blijken met deze netten kleine zangers te vangen, waarvan tijdens de trek slechts weinig waarnemingen bekend zijn.

In Bennekom werden in begin september

in een grote tuin aan de rand van het bos de volgende soorten gevangen:

Koolmees	Roodborst
Pimpelmees	Heggenus
Zwarte mees	Goudvink
Matkopmees	Vink
Glanskopmees	Huismus
Boomklever	Ringmus
Merel	

In het Arboretum van de Landbouwhogeschool te Wageningen werden in de loop van de maand oktober de netten opgesteld tussen rijpe vruchten dragende heesters (*Taxus, Malus, Crataegus*). Hier werden veel Merels en Koperwieken gevangen, benevens exemplaren van de volgende soorten:

Vlaamse gaai	Heggenus
Koolmees	Appelvink
Pimpelmees	Groenling
Glanskopmees	Kneu
Boomklever	Goudvink
Winterkoning	Vink
Roodborst	Keep
Fitis	Geelgors
Tjiftjaf	Ringmus
Vuurgoudhaantje	

In het totaal werden deze herfst ongeveer 200 vogels gevangen met de netten; deze behoorden tot 32 verschillende soorten.

Een van de voornaamste storende factoren tijdens het vangen is de wind. Indien deze enigszins krachtig is, zijn de netten alleen te gebruiken in een richting loodrecht op de wind en wordt praktisch alleen gevangen aan de windzijde. Stelt men de netten evenwijdig aan de windrichting op, dan waaien ze te veel naar één kant en komen veel te strak te staan, waardoor het geheel, indien er een vogel vliegt, meer als een katapult werkt dan als een vanginrichting. Dit zelfde euvel treedt op, als de afstand tussen de vier hoofddraden van het net te groot gekozen wordt. Het

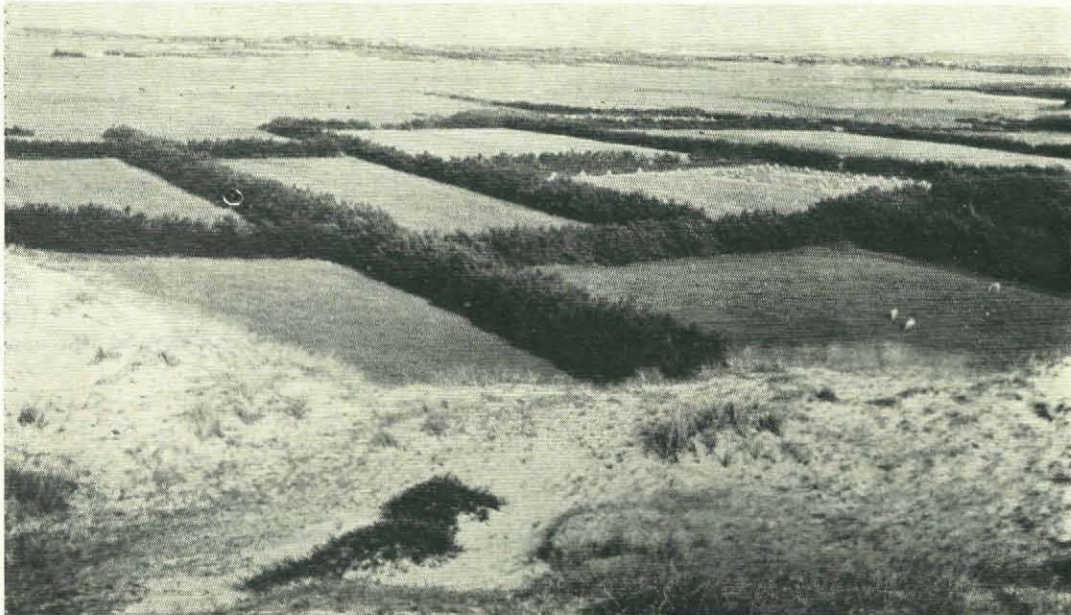

Fig. 2. *Elzenhagen op Terschelling.*

Foto Staatsbosbeheer.

vangend oppervlak wordt wel vergroot maar het vangvermogen neemt sterk af.

Er werd geconstateerd, dat niet veel meer dan de helft van de vogels, die tegen het net vliegen, gevangen wordt. Hiervoor zijn de volgende redenen te noemen:

1. Vlak onder een horizontale draad vangen de netten niet, omdat de gevormde zak niet door de lager gelegen horizontale draad wordt afgesnoerd. Dit bezwaar is te ondervangen door de hoofddraden op kortere afstand van elkaar te spannen.

2. De vogels hebben te weinig vaart en kunnen tijdig afremmen, zodat ze niet in de zak glijden.

3. De vogels komen wel in de zak, doch weten zich weer te bevrijden. Komen bv. grotere vogels, zoals Merels, in de onderste zak, dan kan het gebeuren, dat deze door het gewicht van de vogel op de grond zakt, waardoor de vogel kan ontsnappen. Het is daarom noodzakelijk, een vogel, die in het net verward is geraakt, er onmiddellijk uit te halen en niet te

wachten, of in de buurt vertoevende vogels soms ook nog in het net vliegen.

4. De allerkleinste vogels vliegen soms door de mazen van het net. Dit werd geconstateerd bij Goudhaantje en Fitis.

Het uit het net halen van de vogels dient zeer zorgvuldig te geschieden. Speciaal het bevrijden van mezen kan grote moeilijkheden opleveren. De poten dienen eerst losgemaakt te worden. Door tegen de veren te blazen kan men soms beter zien, hoe de vogel in het net verward zit. Met een lucifer kunnen de mazen soms heel handig over de veren verschoven worden. Bij zeldzame vogels dient men zijn geduld en kalmte te bewaren.

Beslist gewenst is het in de buurt van de netten te blijven, omdat de vogels zich anders te veel verwarren, gevaar lopen de prooi te worden van katten, ofwel door onbevoegden verwijderd worden.

Tot zover onze bevindingen. Gaarne zouden wij mededeling van anderen ontvangen over opgedane ervaring.